

Utbildningsvetenskaplig kärna för grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, I

Core of Educational Science for Teachers Working in Upper Primary School, I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 114610

Version: 5.3

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2014-08-14

Gäller från: HT 2014

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Utifrån aktuell forskning sätter delkursen in utbildning, lärande, och läroplaner i ett historiskt och nutida makroperspektiv samt synliggör grundlärarens samhällsuppdrag. Makroperspektivet relateras också till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor belyses med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Därtill behandlas specialpedagogikens villkor och grunder och problematiseras inkludering och exkludering. För att öka medvetenheten om de speciella villkor som gäller för muntlig kommunikation ges tre föreläsningar i momentet *Tala, läsa och skriva i högre utbildning* med titlarna: "Ordspråk, röstspråk, kroppsspråk", "Talgenrer" och "Professionsanknuten muntlighet". Med utgångspunkt från föreläsningarna tränas muntlig framställning i varierande talgenrer i fem workshops. Antalet kursdeltagare per seminariegrupp begränsas för att ge varje individ så mycket talträningstid som möjligt. Delkursen introducerar också vetenskapligt skrivande och studenten skriver texter med krav utifrån den vetenskapliga texttypens konventioner, till exempel ifråga om referenshantering. Studenten ges utförlig återkoppling på struktur, ordval och språklig korrekthet. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier. Som en del i den vetenskapliga skolningen genomför studenten en intervju. I samarbete med Bibliotek och läranderesurser vid Högskolan i Borås sker en föreläsning och workshop kring informationssökning. Högskolans särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras. I delkursen ingår 3 fäldagar.

Delkurs 2: Utveckling och lärande, 15 hp

Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen diskuteras förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om barns utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Observation som vetenskaplig metod belyses. Med utgångspunkt i läroplanen behandlas det urval av aktiviteter grundlärare i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-6 gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas. Studenten gör en kortare sammanhängande VFU-period med det övergripande syftet att bekanta sig med och ta ställning till sitt yrkesval. Före VFU skall studenten ta del av gällande sekretessregler.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- beskriva skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på skolans organisation, villkor och samhällsuppdrag
- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument och policytexter för grundskolan
- redogöra för och ta ställning till grundskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- beskriva, kritiskt granska och dra slutsatser om hur bland annat klass, kön/genus och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i grundskolan
- redogöra för hur synen på elever i behov av särskilt stöd har förändrats över tid samt beskriva hur verksamheten i grundskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- utifrån ett läroplansteoretiskt perspektiv, ge exempel på hur utbildningspolitiska val kan påverka skolans verksamhet
- använda och argumentera utifrån vetenskapliga texter
- använda för utbildningen centrala digitala redskap
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel
- skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och använda korrekt källhänvisningsteknik
- visa medvetenhet om dialektiska och retoriska muntliga grundvillkor, genom deltagande i praktiska övningar i varierade talgenrer, med särskild inriktning mot professionellt arbete som lärare och pedagog

Delkurs 2: Utveckling och lärande, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och barns och ungdomars utveckling och hur dessa kan omsättas i pedagogisk praktik med elever
- redovisa kunskaper om estetiska läroprocesser
- redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- använda observation som en vetenskaplig metod för att studera verksamhet i grundskola samt analysera och kritiskt granska processen
- ta ställning till sitt yrkesval i en sammanhängande verksamhetsförlagd utbildning i grundskolans årskurs 4-6
- ha kännedom om sekretessbestämmelser, visa vuxenansvar, etablera kontakt med barn/elever och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i grundskolans årskurs 4-6
- uttrycka sig korrekt enligt svensk skriftspråksnorm
- kommunicera kursinnehållet med elever och yrkesverksamma
- synliggöra innebörden av begreppet interkulturell identitet

Undervisningsformer

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Föreläsningar, studiegruppsarbete, seminarier, workshops samt fältdagar.

Delkurs 2: Utveckling och lärande, 15 hp

Föreläsningar, studiegruppsarbete, seminarier, workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier samt muntliga presentationer.

Delkurs 2: Utveckling och lärande, 15 hp

Individuella skriftliga tentamina, seminarier, skriftliga och muntliga redovisningar samt närvaro på och omdöme från VFU.

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras enligt högskolans rutiner.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna för grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, I (114610)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bartley, Kristina (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter. Om perspektiv och innehåll med relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati*. Vol. 10, nr 2, s. 25-37 (13 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 2, 4; s. 21-28, 47-69 (31 s)*

Dahlstedt, Magnus & Olsson, Maria (2013). *Utbildning, demokrati, medborgarskap*. Lund: Gleerups förlag, kap 1, 4-6 (92 s)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkenstgard (2002). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Ekenvall, Monica (2010). *Retoriken i praktiken: [lärarbok].2., rev. uppl.* Göteborg: Utbildningsstaden (258 s)

Ekenvall, Monica (2010). *Retoriken i praktiken. Övningar*. 1. uppl. Göteborg: Utbildningsstaden (149 s)

Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad: skola, etnicitet och institutionell praktik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (191 s)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet: en del av skolans värdegrund*. 1. uppl. Stockholm: Liber (125 s)

Ihrskog, Maud (2006). *Kompisar och kamrater: barns och ungas villkor för relationsskapande i vardagen*. Diss. Växjö: Växjö universitet, 2006

Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:vxu:diva-517> (187 s)

Lareau, Annette (2003). *Unequal childhoods: the class, race and family life*. Berkeley: University of California Press, s. 1-15 (15 s)

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning 3:e utgåvan*. 3. uppl. Natur & Kultur (utdrag, ca 350 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket

Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (279 s)

Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar. Könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs Universitet Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/22144> , kap. 5-10, s. 65-163 (99 s)

Orlenius, Kennet & Bigsten, Airi (2008). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag*. 2. uppl. Hässelby: Runa (157 s)

Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2013). *Inkludering och måloppfyllelse: att nå framgång med alla elever*. 2. uppl. Stockholm: Liber (utdrag, ca 100 s)

Prage, Synnöve & Svedner, Per Olov (2008). *Tala - samtala - lära: om lärares och elevers tal i undervisningen: en handledning*. 2., [rev.] uppl. Uppsala: Kunskapsföretaget (46 s)

Rienecker, Lotte & Stray Jørgensen, Peter (2012). *Klara dina studier!: handbok för studenter på universitet och högskola*. 1. uppl. Malmö: Liber (270 s)

Svenska skrivregler. (2008). Stockholm: Liber, s. 18-21, 24-27, 52-54, 132-133, 155-157 (16 s) *

Tallberg Broman, Ingegerd (2002). *Pedagogiskt arbete och kön: med historiska och nutida exempel*. Lund: Studentlitteratur, kap 6-8 (60 s)

TAM-Arkiv, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, SFHL & Stiftelsen SAF (2010). *Lärarnas historia*. [Lärobjekt].

Tillgänglig: <http://www.lararnashistoria.se/> [2011-10-18] (ca 150 s)

UD info (2006). *Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet. (60 s)

Yrkesetik i vardagen [Elektronisk resurs]: ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund
Tillgänglig: <http://www.lr.se/duidinyrkesroll/yrkesetik/yrkesetikivardagen.4.3cb716391262c05111b8000171.html> (12 s)

Ytterligare litteratur enligt lärarens anvisning (100 s)

Delkurs 2: Utveckling och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. 7., rev. och uppdaterade uppl. Stockholm: Liber, s. 305-339 (35 s)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. Stockholm: Liber (128 s)

Carlgren, Ingrid (2011). Direkt och indirekt lärande i skolan. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB, s. 121-136 (16 s) *

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber, kap 3 (16 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkenstgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Ekman, Rolf & Fogelberg, Karin (2011). Den lärande hjärnan i den digitala tidsåldern. I Jensen, Mikael (red.) *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, s. 89-104 (16 s)

Englund, Tomas (2011). Lärande genom deliberativ kommunikation. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB, s. 203-215 (13 s) *

Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap 10 (6 s)

Gärdenfors, Peter (2011). Förståelsens betydelse för lärande. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 71-88 (18 s) *

Hwang Philip & Nilsson Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och kultur (376 s)

Jensen, Mikael (2011). Lärandets grunder – en introduktion. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB, s. 17-39 (23 s) *

Jönsson, Bodil (2011). Om det sakligas betydelse för lärandet. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB, s. 105-119 (15 s) *

Kjellberg, Anders & Hygge, Staffan (2011). Ljudmiljöns betydelse för klassrummet som lärmiljö. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 153-166 (14 s) *

Lilliestam, Lars (2009). *Musikliv: vad människor gör med musik - och musik med människor*. 2. rev. uppl. Göteborg: Ejeby, s. 213-226 (14 s)

Lorentz, Hans (2013). *Interkulturell pedagogisk kompetens: integration i dagens skola*. Lund: Studentlitteratur (200 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (279 s)

Persson, Sven & Riddersporre, Bim (red.) (2011). *Utbildningsvetenskap för grundskolans tidiga år*. Stockholm: Natur & kultur (100 s)

Runesson, Ulla (2011). Lärande som förändrat erfarande. I: Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 57-69 (13 s) *

Svenska skrivregler (2008). Stockholm: Liber, s. 18-21, 24-27, 52-54, 132-133, 155-157 (16 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. Lund: Studentlitteratur, kap. 1-4, 9 (126 s)

Von Wright, Moira (2011). Platsens pedagogik. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 137-151 (14 s) *

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur (146 s)

Tillkommer artiklar (ca 20 s)